

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

ที่ มท ๗๑๔๐๑/ ๐๑๒

วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินมาตรการ “จัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕”

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคำบกผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำบก

เรื่องเดิม

ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลคำบก ได้ประกาศใช้แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต (พ.ศ. ๒๕๖๕) ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช.ได้ขยายกรอบระยะเวลาการใช้แผนฯ ถึงปี พ.ศ.๒๕๖๕ และจะติดตามประเมินผลการนำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตไปสู่การปฏิบัติ โดยขอให้องค์การบริหารส่วนตำบลคำบก บันทึกข้อมูลรายงานผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ รอบ ๖ เดือน ในเดือนเมษายน รอบ ๑๒ เดือน ในเดือนตุลาคม ให้สำนักงาน ป.ป.ช. ทราบ ทางระบบรายงานและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (E - PlanNACC) ทางเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ช. www.nacc.go.th นั้น

ข้อเท็จจริง

เพื่อให้เป็นไปตามกำหนดการข้างต้น งานนิติการ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำบก จะดำเนินการจัดทำมาตรการจัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน องค์การบริหารส่วนตำบลคำบก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ ซึ่งมาตรการนี้ได้รับการบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๕ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคำบก โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล
๒. จัดทำ (ร่าง) คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
๓. ตรวจสอบความถูกต้อง
๔. จัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
๕. แจกจ่ายให้บุคลากร/แจ้งเวียนให้รับทราบ/เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน

ระเบียบ/กฎหมาย

๑. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ
๒. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

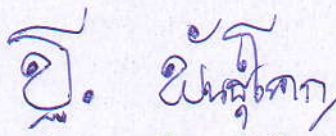
/๓.แผนปฏิบัติการ.....

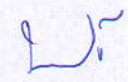
๓. แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๕ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคำบก มิติ
ที่ ๑ การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ๑.๑ การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักแก่บุคลากรทั้งข้าราชการ
การเมืองฝ่ายบริหาร ข้าราชการการเมืองฝ่ายสภาท้องถิ่นและฝ่ายประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
มาตรการที่ ๑.๑.๒ (๑) มาตรการ“จัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน”

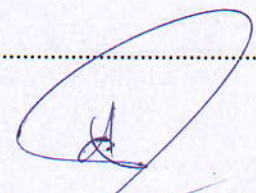
ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

เห็นควรพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินมาตรการนี้ หากอนุมัติขอได้โปรดลงนามในรายละเอียด
มาตรการแนบท้ายบันทึกฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ) ผู้รับผิดชอบมาตรการ
(นางสาวฐานิตา พันธุ์โคก)
นิติกรชำนาญการ

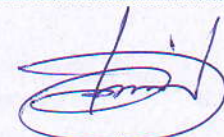
(ลงชื่อ)
(นายบุญวัฒน์ รัตนวงศ์)
หัวหน้าสำนักปลัดอบต.คำบก

(ลงชื่อ)
(นายธีระพล กลางประพันธ์)
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำบก

-ความเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคำบก

อนุมัติ

ไม่อนุมัติ เพราะ.....

(ลงชื่อ)
(นายเชาวนวิศ สलगสิงห์)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคำบก

**มาตรการจัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลคำบก ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕**

๑. หลักการและเหตุผล

รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ให้ความสำคัญกับการผลักดันให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ และรัฐบาลได้แถลงนโยบาย ๑๑ ด้าน อันรวมถึงประเด็นเรื่องการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ โดยจัดระบบอัตราค่าจ้าง และปรับปรุงค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐให้เหมาะสม และเป็นธรรมยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นวางใจในระบบราชการเสริมสร้างระบบคุณธรรม รวมทั้งปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายที่ครอบคลุมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในภาครัฐทุกระดับ ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงาน ก.พ. จึงได้เผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพัฒนาเครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ครอบคลุมประเด็นการประเมิน ๕ ด้าน อันรวมถึงการต่อต้านการทุจริตในองค์กร ซึ่งสนับสนุนให้ หน่วยงานภาครัฐดำเนินการเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ผ่านกิจกรรมต่างๆ อันรวมถึงการให้ความรู้ตามคู่มือหรือประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนแก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานด้วย เพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตข้างต้น และเพื่อนำเครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐการปฏิบัติให้เป็นกลไกสำคัญที่จะป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะการกระทำที่เอื้อต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อนของเจ้าหน้าที่ในภาครัฐ องค์การบริหารส่วนตำบลคำบก จึงได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการจัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาในเรื่องดังกล่าว รวมทั้งเป็นข้อมูลให้ประชาชนและผู้สนใจได้ศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานการปฏิบัติตนในการร่วมกันรณรงค์สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่ใสสะอาดลดระดับการทุจริตประพฤติมิชอบในสังคมไทยให้เทียบเท่าระดับมาตรฐานสากลได้ต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อผลิตคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนขององค์การบริหารส่วนตำบลคำบกให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานนำไปเป็นองค์ความรู้ในการทำงานให้เป็นอย่างดีด้วยความถูกต้อง

๒.๒ เพื่อเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

/๓.เป้าหมาย.....

๓. เป้าหมาย/ผลผลิต

บุคลากรมีคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ขององค์การบริหารส่วนตำบล
คำบก

๔. พื้นที่ดำเนินการ

องค์การบริหารส่วนตำบลคำบก หมู่ที่ ๔ ตำบลคำบก อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร

๕. วิธีดำเนินการ

๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล
๒. จัดทำ (ร่าง) คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
๓. ตรวจสอบความถูกต้อง
๔. จัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
๕. แจกจ่ายให้บุคลากร/แจ้งเวียนให้รับทราบ/เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๗. งบประมาณดำเนินการ

ไม่ใช้งบประมาณ

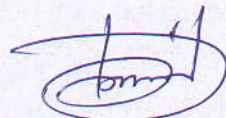
๘. ผู้รับผิดชอบโครงการ

งานนิติการ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำบก

๙. ตัวชี้วัด/ผลลัพธ์

มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

(ลงชื่อ)

ผู้อนุมัติมาตรการ

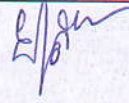

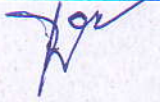

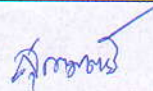

(นายเชาวนวิศ สलगสิงห์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคำบก

รายชื่อพนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลคำบก
ลงชื่อรับทราบ คู่มือป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ขององค์การบริหารส่วนตำบลคำบก
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑	นายธีระพล กลางประพันธ์	ปลัด อบต.คำบก (นักบริหารงานท้องถิ่นระดับกลาง)	
๒	นางสัญญารักษ์ คล่องดี	ผู้อำนวยการกองคลัง	
๓	นายเบิกฤกษ์ บรรจง	ผู้อำนวยการกองช่าง	
๔	นายบุญญวัฒน์ รัตนวงศ์	หัวหน้าสำนักปลัด (นักบริหารงานทั่วไป)	
๕	นางศรีญาพร กลางประพันธ์	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	
๖	จ.อ.ชัชวาลย์ เบญจมาตย์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	
๗	นางสาวฐานิตา พันธุ์โคก	นิติกรชำนาญการ	
๘	นายศิริโรจน์ ศรีหาวงค์	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ	
๙	จ.ส.อ.วิเชียร ทวีผล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๑๐	นายสุทธิรักษ์ สलगสิงห์	เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ชำนาญงาน	
๑๑	นายสรประเสริฐ แสนโสม	จพง.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชำนาญงาน	
๑๒	นายสุนทร แสนโคตร	นายช่างโยธาชำนาญงาน	
๑๓	นางสาวนงคราญ ศรีบุรมย์	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ	
๑๔	นางอรทัย กุลวงศ์	นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ	
๑๕	นางศิริินภา สวัสดิ์วงศ์ชัย	นักวิชาการพัสดุปฏิบัติการ	

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑๖	นางลลณี สิทธิจันทร์	ผู้ดูแลเด็ก	ลล
๑๗	นางวราพรรณ ศรีหาวงค์	ผช.จพง.การเงินและบัญชี	วรา
๑๘	นางสาวอภิญญาพัชญ์ ปากหวาน	ผช.จพง.พัสดุ	อภิญญา
๑๙	นางสาวศุภินีย์ ห้วยทราย	ผช.จพง.ธุรการ	ศุภินิ
๒๐	นางสาวสุพิตา ใจมั่น	ผช.จพง.ธุรการ	สุพิตา
๒๑	นางสาวภักดี เบ็ญมาตย์	พนักงานจ้างทั่วไป	ภักดี
๒๒	นางอนงค์ ห้วยทราย	พนักงานจ้างทั่วไป	อนงค์
๒๓	นายบุญอยู่ วังโคตรแก้ว	ผู้ช่วยช่างโยธา	บุญอยู่
๒๔	นายอภิชาญ ห้วยทราย	พนักงานจ้างทั่วไป	อภิชาญ
๒๕	นายวรุฒิ เบญมาตย์	พนักงานจ้างทั่วไป	วรุฒิ
๒๖	นายเพชรศิริ สलगสิงห์	พนักงานจ้างทั่วไป	เพชรศิริ
๒๗	นางลำไพ สलगสิงห์	พนักงานจ้างทั่วไป	ลำไพ
๒๘	นายชายแดน สलगสิงห์	พนักงานจ้างทั่วไป	ชายแดน
๒๙	นายแสงจันทร์ เบ็ญมาตย์	พนักงานจ้างทั่วไป	แสงจันทร์
๓๐	นายเทพพิทักษ์ เบ็ญมาตย์	พนักงานจ้างทั่วไป	เทพพิทักษ์

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๓๑	นายถาวร สาฤกษ์	พนักงานจ้างทั่วไป	
๓๒	นายนำว ปากหวาน	พนักงานจ้างทั่วไป	
๓๓	นางสาวยุวรี สलगสิงห์	พนักงานจ้างเหมาบริการ	
๓๔	นางสาวนคร เบญจมาตย์	พนักงานจ้างเหมาบริการ	
๓๕	นางสาวคันสนีย์ ห้วยทราย	พนักงานจ้างเหมาบริการ	
๓๖	นายพรมมา เลนไธสง	พนักงานจ้างเหมาบริการ	
๓๗	นายไพบูลย์ เบญจมาตย์	พนักงานจ้างเหมาบริการ	
๓๘	น.ส.ภัสดา สलगสิงห์	พนักงานจ้างเหมาบริการ	
๓๙	นายยศสะ ปากหวาน	พนักงานจ้างเหมาบริการ	
๔๐	นางสาวสุภามาตย์ สาฤกษ์	พนักงานจ้างเหมาบริการ	
๔๑	นางสุภาพ เบญจมาตย์	พนักงานจ้างเหมาบริการ	

คู่มือ

การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

จัดทำโดย

องค์การบริหารส่วนตำบลคำบกก

อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคำบกก

หมู่ที่ ๔ ตำบลคำบกก อำเภอคำชะอี

จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๑๑๐

โทร./โทรสาร ๐๔๒-๖๖๓๐๐๑

เว็บไซต์ www.kb.go.th

Facebook :องค์การบริหารส่วนตำบลคำบกก

คำนำ

ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน ถือเป็น การคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดกฎหมายและจริยธรรม เมื่อผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวส่งผลให้มีการใช้อำนาจไปแทรกแซงการใช้ดุลพินิจในกระบวนการตัดสินใจ และทำให้ละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลางและความเป็นธรรม ส่งผลกระทบต่อประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ ทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน โดยเฉพาะผลประโยชน์ของประชาชนในชุมชนต้องเสีย การแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้แก่ การใช้มาตรการทางกฎหมาย โดยการกำหนดหลักการไว้ในรัฐธรรมนูญ และมาตรการไว้ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ

ดังนั้น คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำบก จึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อให้รู้เท่าทันและไม่ตกเป็นเครื่องมือให้บุคคลอื่นแสวงหาผลประโยชน์

องค์การบริหารส่วนตำบลคำบก หวังเป็นอย่างยิ่งว่า “คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน” ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำบก ต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลคำบก

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ นิยามศัพท์ผลประโยชน์ทับซ้อน	๑
บทที่ ๒ กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	๕
บทที่ ๓ แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกัน “ผลประโยชน์ทับซ้อน”	๙
บทที่ ๔ กรณีศึกษาผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๕
บรรณานุกรม	

บทที่ ๑

นิยามศัพท์ผลประโยชน์ทับซ้อน

ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests)

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ขัดกัน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นการผิดจริยธรรมและเป็นความผิดขั้นแรกที่จะนำไปสู่การทุจริต

ผลประโยชน์ส่วนตัว Private Interest เป็นผลตอบแทนที่บุคคลได้รับโดยเห็นว่ามีคุณค่าที่จะสนองตอบความต้องการของตนเองหรือของกลุ่มที่ตนเองเกี่ยวข้อง ผลประโยชน์เป็นสิ่งจูงใจให้คนเรามีพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการทั้งหลาย ผลประโยชน์ส่วนตน มี ๒ ประเภท คือ ที่เกี่ยวกับเงิน (pecuniary) และที่ไม่เกี่ยวกับเงิน (non-pecuniary)

๑. ผลประโยชน์ส่วนตนที่เกี่ยวกับเงิน ไม่ได้เกี่ยวกับการได้มาซึ่งเงินทองเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวกับการเพิ่มพูนประโยชน์หรือปกป้องการสูญเสียของสิ่งที่มีอยู่แล้ว เช่น ที่ดิน หุ่น ตำแหน่งในบริษัทที่รับงานจากหน่วยงาน รวมถึง การได้มาซึ่งผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปตัวเงิน เช่น สัมปทาน ส่วนลด ของขวัญ หรือของที่แสดงน้ำใจไมตรีอื่น ๆ

๒. ผลประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับเงิน เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว หรือกิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรมอื่น ๆ เช่น สถาบันการศึกษา สมาคม ลัทธิแนวคิดมักอยู่ในรูปความลำเอียง/อคติ/เลือกที่รักมักที่ชัง และมีข้อสังเกตว่าแม้แต่ความเชื่อ/ความคิดเห็นส่วนตัวก็จัดอยู่ในประเภทนี้

ผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์สาธารณะ Public Interest สิ่งใดก็ตามที่ให้ประโยชน์สุขแก่กลุ่มบุคคลทั้งหลายในสังคม ผลประโยชน์สาธารณะยังหมายถึงหลักประโยชน์ต่อมวลสมาชิก การระบุผลประโยชน์สาธารณะไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถให้ความสำคัญอันดับต้นแก่สิ่งนี้โดย

- ทำงานตามหน้าที่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
- ทำงานตามหน้าที่ตามกรอบและมาตรฐานทางจริยธรรม
- ระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนเองหรืออาจจะมีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- ให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ผลประโยชน์สาธารณะ มีความคาดหวังว่าเจ้าหน้าที่ต้องจำกัดขอบเขตที่ประโยชน์ส่วนตนจะมามีผลต่อความเป็นกลางในการทำหน้าที่
- หลีกเลี่ยงการตัดสินใจหรือการกระทำที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน หลีกเลี่ยงการกระทำ/กิจกรรมส่วนตนที่อาจทำให้คนเห็นว่าได้ประโยชน์จากข้อมูลภายใน
- หลีกเลี่ยงการใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือทรัพยากรของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน
- ป้องกันข้อครหาว่าได้รับผลประโยชน์ที่ไม่สมควรจากการใช้อำนาจหน้าที่
- ไม่ใช่ประโยชน์จากตำแหน่งหรือข้อมูลภายในที่ได้ขณะอยู่ในตำแหน่ง ขณะที่ไปหาตำแหน่งงานใหม่

หน้าที่สาธารณะ (public duty) หน้าที่สาธารณะของผู้ที่ทำงานให้ภาครัฐคือการให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ ประโยชน์สาธารณะ (public interest) คนเหล่านี้ไม่จำกัดเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคนอื่น ๆ ทำงานให้ภาครัฐ เช่น ที่ปรึกษา อาสาสมัคร

สำนักงาน ก.พ. ได้นิยามความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ทับซ้อนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ Conflict of Interests หมายถึง สถานการณ์หรือการกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท หรือผู้บริการมีผลประโยชน์ส่วนตัวมากจนมีผลต่อการตัดสินใจ หรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของส่วนรวม กล่าวคือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตัดสินใจหรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งของตนอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนาในรูปแบบที่หลากหลาย จนกระทั่งกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ไม่เห็นว่าเป็นความผิด ตัวอย่างการกระทำดังกล่าวมีให้พบเห็นได้มากในสังคม ส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรม เนื่องจากการยึดผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลักได้ส่งผลเสียหายให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติ ก่อให้เกิดการกระทำที่ผิดจริยธรรมและจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ แต่กลับตัดสินใจหรือปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้องเป็นหลัก

ความขัดแย้ง Conflict สถานการณ์ที่ขัดกัน ไม่ลงรอยเป็นเหตุการณ์อันเกิดขึ้นเมื่อบุคคลไม่สามารถตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นได้จากความไม่ลงรอยกันในเรื่องความคิด แนวทางปฏิบัติหรือผลประโยชน์

ผลประโยชน์ทับซ้อนกับการทุจริตคอร์รัปชัน

การคอร์รัปชัน คือ การทุจริตในระดับที่สูงสุด ส่วนความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (ผลประโยชน์ทับซ้อน) ถือว่าเป็นความผิดระดับต้น บางกรณียังไม่ใช่การ “คอร์รัปชัน” แต่เป็นพฤติกรรมอาจเป็นต้นเหตุของการคอร์รัปชันได้

รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Acceptance of Benefit) เช่น รับของขวัญ เงินสนับสนุน เงินที่ลูกค้ำของหน่วยงานบริจาคให้

๒. การทำธุรกิจกับตนเอง (Self-Dealing) หรือเป็นผู้สัญญาทำกับหน่วยงานตนเอง เช่น มีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานต้นสังกัด

๓. การทำงานหลังออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณไปแล้ว (Post-Employment) เช่น ลาออกจากหน่วยงานไปทำงานในหน่วยงานที่ดำเนินธุรกิจประเภทหนึ่งที่ตนเองเคยมีอำนาจควบคุมกำกับดูแล

๔. การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting) เช่น ตั้งบริษัทดำเนินการธุรกิจที่แข่งขันหรือรับงานจากต้นสังกัด

๕. การใช้สมบัติของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using Employer's Property for Private Usage) เช่น การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว

๖. การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information) เช่น ใช้ประโยชน์จากข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ส่วนตน

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork Barreling)

ตัวอย่าง กิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการประจำ/ลูกจ้าง

๑) การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

๒) การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจส่วนตัวที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน

๓) การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม

๔) การนำทรัพย์สินส่วนราชการไปใช้ในกิจกรรมส่วนตัว และในหลายกรณีตัวอย่าง เช่น

(๑) การใช้รถยนต์ราชการไปใช้ในกิจกรรมส่วนตัว บางครั้งมีการเบิกค่าน้ำมันอีกด้วย

(๒) การนำเครื่องไฟฟ้าส่วนตัวมาใช้ไฟฟ้าของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน

(๓) การใช้สถานที่ราชการ ครุภัณฑ์สำนักงาน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องเสียง ฯลฯ ไปใช้ใน

กิจการส่วนตัว

(๔) การใช้รถส่วนตัวไปเติมน้ำมันในนามรถยนต์ราชการ

๕) การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว

๖) การรับงานจากภายนอกจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ

๗) การใช้สิทธิในการเบิกจ่ายยาให้แก่ญาติพี่น้อง แล้วนำไปใช้ที่คลินิกส่วนตัว

๘) การรับประโยชน์จากระบบการล๊อคบัตรคิวให้แก่เจ้าหน้าที่หรือญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

๙) ด้านการ ตรวจสอบ ประเมินราคาและการจัดซื้อจัดจ้าง

(๑) การกำหนดมาตรฐาน (Specification) ในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัทของตนหรือของพวกพ้องได้เปรียบหรือชนะในการประมูล

(๒) การให้ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างแก่พรรคพวก/ญาติ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในการประมูลหรือ การจ้างเหมา รวมถึงการปกปิดข้อมูล เช่น การปิดประกาศหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้าหรือพ้นกำหนดการยื่นใบเสนอราคา เป็นต้น

(๓) มีการประสานตกลงกับบริษัท/ที่ปรึกษา/ผู้ที่จะมาเป็นคู่สัญญาตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อกำหนดคุณลักษณะ (TOR) ซึ่งหน่วยงานราชการไม่ได้กำหนดขึ้นเอง แต่นำร่าง TOR ดังกล่าวมาให้คณะกรรมการทำเสมือนเป็นผู้กำหนดเพียงแต่ดำเนินการตามขั้นตอนของทางราชการเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองและคู่สัญญาที่ตกลงกันมาล่วงหน้า

(๔) การใช้ดุลพินิจในการเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้างโดยวิธีพิเศษ

๑๐) การแอบอ้างชื่อบุคคลอื่น หรือชื่อลูกค้ายกยอกทรัพย์สินจำหน่ายออกไป

๑๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการหรือรู้เห็นในการปลอมแปลงและหรือใช้เอกสารปลอมเพื่อให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง หรือเพื่อนำเอาเอกสารไปใช้ในกิจการที่อาจเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เช่น (๑) การปลอมระวางแผนที่ มีการปกปิด และให้ถ้อยคำรับรองอันเป็นเท็จเกี่ยวกับสภาพที่ดิน

(๒) การปลอมแปลงลายมือชื่อผู้อื่นเพื่อกล่าวร้ายผู้อื่นให้ได้ความเสียหายทั้งด้านการดำเนินชีวิตและเกียรติยศชื่อเสียง ฯลฯ : มาตรา ๒๖๔ แห่ง พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ ๒๖ พ.ศ. ๒๕๖๐

๑๒) ผู้บังคับใช้กฎหมายนำตัวบทกฎหมายไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ฯลฯ

บทที่ ๒

กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

๒๕๖๑ หมวด ๖ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๑๒๖ นอกจากเจ้าพนักงานของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้วห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนดดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

ให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วยโดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าพนักงานของรัฐ เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (๒) หรือ (๓) ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

มาตรา ๑๒๗ ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ดำเนินการใดตามมาตรา ๑๒๖ (๔) ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๒๘ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๙ การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในหมวดนี้ ให้ถือว่าเป็นการกระทำ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

๒. ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมืองท้องถิ่นฝ่ายบริหาร ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมืองท้องถิ่นฝ่ายสภาท้องถิ่น ประมวลจริยธรรมของข้าราชการ ข้อบังคับ และมาตรฐานจริยธรรม

๒.๑ ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมืองท้องถิ่นฝ่ายบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล คำบก พ.ศ. ๒๕๕๗

“ข้อ ๕ ข้าราชการการเมืองท้องถิ่น มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม เป็นกลางทางการเมือง อำนวยความสะดวกและให้บริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล โดยจะต้องยึดมั่นในมาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก ๙ ประการ ดังนี้

- ๑) ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- ๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ
- ๓) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- ๔) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
- ๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- ๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- ๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- ๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร”

๒.๒ ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมืองท้องถิ่นฝ่ายสภาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล คำบก พ.ศ. ๒๕๕๗

“ข้อ ๕ ข้าราชการการเมืองท้องถิ่น มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม เป็นกลางทางการเมือง อำนวยความสะดวกและให้บริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล โดยจะต้องยึดมั่นในมาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก ๙ ประการ ดังนี้

- ๑) ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- ๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ
- ๓) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์

ทับซ้อน

- ๔) การยื่นหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
- ๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- ๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- ๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- ๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร”

๒.๓ ประมวลจริยธรรมของข้าราชการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคำบก พ.ศ. ๒๕๕๗

“ข้อ ๓ ข้าราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลคำบกทุกคน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนร่วม เป็นกลางทางการเมือง อำนวยความสะดวกและบริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล โดยจะต้องยึดมั่นในค่านิยมหลัก ๑๐ ประการ

- ๑) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- ๒) ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- ๓) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ
- ๔) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์

ทับซ้อน

- ๕) การยื่นหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
- ๖) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- ๗) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- ๘) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- ๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

๑๐) การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นประพฤติกคนเป็นพลเมืองที่ดี ร่วมกัน พัฒนาชุมชนให้น่าอยู่ คุณธรรมและคุณลักษณะแวดล้อมให้สอดคล้องรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน”

๒.๔ ข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบลว่าด้วยจรรยาของพนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง พ.ศ. ๒๕๖๕

“ข้อ ๑ ยึดมั่นและยื่นหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นความถูกต้อง เทียงธรรม รักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ หน่วยงาน และส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน

๑.๑ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ความสามารถ และทักษะในการดำเนินงานด้วยความถูกต้อง ตามหลักกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ และยึดมั่นในหลักวิชาการด้านการบริหาร ด้านการเงินการคลัง ด้านการช่าง และจริยธรรม

๑.๒ ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมทั้งละเว้นการแสวงหาตำแหน่ง บำเหน็จความชอบและประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นโดยมิชอบ

๑.๓ ตัดสินใจและกระทำการใด ๆ โดยยึดประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ ประชาชนและหน่วยงานมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

๑.๔ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บังคับบัญชาในการยึดมั่น ความถูกต้อง เทียงธรรม และปกป้องผลประโยชน์ของชาติ

ข้อ ๒ ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ พากเพียร และตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ

๒.๑ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม ไม่มุ่งหวังและแสวงหาผลประโยชน์อันมิควรได้จากการทำงาน

๒.๒ ใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจด้วยความสุจริต ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

๒.๓ ไม่ให้คำแนะนำใด ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการอันเป็นการหลบเลี่ยงกฎหมาย ค่าธรรมเนียมและค่าภาษีอากร

๒.๔ รับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง อธิบายสิ่งที่ตนได้ปฏิบัติอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง ชอบธรรม พร้อมทั้งยินดีแก้ไข

๒.๕ ควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของตนไม่ให้กระทำการหรือพฤติกรรมในทางมิชอบ

๒.๖ “ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน”

๒.๕ มาตรฐานจริยธรรมของพนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล
คำบก

“อนุสนธิสัญญาทางคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) ได้กำหนดมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการ พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้ประมวลขึ้นจากข้อเสนอแนะของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นหลักการและแนวทางปฏิบัติให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น โดยทั่วไปใช้ยึดถือปฏิบัติเป็นเครื่องกำกับความประพฤติ ดังนี้

๑) ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม

๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ

๓) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์

ทับซ้อน

๔) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ

๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร”

บทที่ ๓

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกัน “ผลประโยชน์ทับซ้อน”

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติงาน

๑. เรื่องตำแหน่งที่ต้องยื่นบัญชี

๑.๑ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องประกาศให้ตำแหน่งที่มีความสำคัญมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอีกทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้มีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีฯ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อต้านสังกัต

๑.๒ กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐต้องยื่นบัญชีทุกตำแหน่ง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพ.ศ.

๒๕๖๑

“มาตรา ๑๐๒ ในการดำเนินการตามมาตรา ๒๘ (๓) อย่างน้อยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๔) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป

(๕) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป

(๖) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป

(๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

(๘) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

(๙) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

คู่สมรสตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตรา ๑๐๓ เจ้าพนักงานของรัฐตำแหน่งใดจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยให้นำความในวรรคสองของมาตรา ๑๐๒ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๐ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๔๒ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๕๘ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีได้มีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่ง ให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินสำหรับตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำเพียงตำแหน่งเดียว

บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ และให้ถือเป็นความลับในราชการที่จะเปิดเผยมิได้ เว้นแต่จะส่งมอบให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอ หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๓ หรือเมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใหม่ ให้หน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นสังกัดอยู่เดิมส่งมอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้นให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไปสังกัดใหม่ ทั้งนี้ ภายในสามเดือนนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นพ้นจากหน่วยงานของรัฐนั้น

ระยะเวลาการยื่น แบบรายการ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่น และการเก็บรักษาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องคำนึงถึงการตรวจสอบได้ ความสะดวก และไม่สร้างภาระจนเกินจำเป็น ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะยกเว้นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จ้างมาเป็นการชั่วคราว หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบางประเภท ให้ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งก็ได้

ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งและวรรคหก”

๒) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๒ (๙) พ.ศ. ๒๕๖๑

“ข้อ ๔ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๗) องค์กรบริหารส่วนตำบล

(๑) นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล

(๒) รองนายกองกิจการบริหารส่วนตำบล”

๓) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องกำหนดตำแหน่งของเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๓ พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. เรื่องคู่สมรส

ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โดยคู่สมรสให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

๒๕๖๑

“มาตรา ๑๐๒ วรรคท้ายคู่สมรสตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

๒) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ของผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสอันถือว่าเป็นคู่สมรส พ.ศ. ๒๕๖๑

“ข้อ ๓ บุคคลซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกับเจ้าพนักงานของรัฐและมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้ ให้ถือเป็นคู่สมรสตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง และมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

(๑) ได้ทำพิธีมงคลสมรสหรือพิธีอื่นใดในทำนองเดียวกันกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลภายนอกรับทราบว่าเป็นการอยู่กินเป็นสามีภริยากันตามประเพณี

(๒) เจ้าพนักงานของรัฐแสดงให้เห็นปรากฏว่ามีสถานะเป็นสามีภริยากันหรือพฤติกรรมเป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไปว่ามีสถานะดังกล่าว

ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงบุคคลซึ่งจดทะเบียนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและต่อมาได้จดทะเบียนหย่าขาดจากกันตามกฎหมาย แต่ยังคงแสดงให้เห็นปรากฏหรือมีพฤติกรรมซึ่งเป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไปว่ามีสถานะเป็นสามีหรือภริยากัน”

๓. เรื่องการดำเนินการกรณีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

กำหนดว่าเมื่อมีการเปรียบเทียบบัญชีแล้ว หากมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติจะเป็นเหตุเข้าลักษณะร่ำรวยผิดปกติ ตามบทนิยามคำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” ซึ่งตามมาตรา ๑๑๓ กำหนดว่า ในกรณีที่ผลการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินพบว่า มีพฤติกรรมร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

๔. เรื่องการยื่นบัญชี

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๐๕ บัญญัติว่า การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นพร้อมหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งหลักฐานการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยในกรณียื่นเป็นเอกสารผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย ทั้งนี้ ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการ ให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และให้รวมถึงทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมด้วย

หลักเกณฑ์ ระยะเวลา การขยายระยะเวลา วิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยอาจกำหนดให้ยื่นด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้การกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับรูปแบบและวิธีการใช้อิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้เอกสารได้ด้วย รวมทั้งให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นตามกำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง

(๒) ตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๒ (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และตำแหน่งอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.

กำหนด นอกจาก (๑) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และทุกสามปี ตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีตาม (๑) ถ้าพ้นจากตำแหน่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งใหม่ ภายในหนึ่งเดือน ผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน

ในกรณีตาม (๑) หรือ (๒) ถ้าเจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วย เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน

๕. เรื่องการเปิดเผยบัญชี

๕.๑ นอกเหนือจากตำแหน่งตามกฎหมายเดิมแล้ว เพิ่มตำแหน่งที่ต้องเปิดเผยมากขึ้น โดยระบุให้เปิดเผยบัญชีของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

๕.๒ กำหนดให้ต้องเปิดเผยที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์

๕.๓ การเปิดเผยบัญชีต้องไม่ระบุถึงรายละเอียดทางทะเบียนของทรัพย์สิน และ ภาพถ่ายทรัพย์สินหรือข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นหรือที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูลได้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพ.ศ. ๒๕๖๑

“มาตรา ๑๐๖ เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ และเอกสารประกอบของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๒ (๑) เฉพาะนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลตามมาตรา ๑๐๒ (๒) (๓) (๗) และ (๔) รวมทั้งของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าวให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว โดยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ และเอกสารประกอบต้องไม่ระบุถึงรายละเอียดทางทะเบียนของทรัพย์สิน และภาพถ่ายทรัพย์สินหรือข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นหรือที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูลได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยการเผยแพร่ให้กำหนดช่วงระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจน

การเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลตามมาตรา ๑๐๒ (๔) ตำแหน่งใดให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลตามวรรคหนึ่ง อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลนั้นก่อนการเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปได้ โดยแจ้งให้ผู้ยื่นทราบถึงการดำเนินการดังกล่าว”

๒) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน พ.ศ. ๒๕๖๑

“ข้อ ๓ ให้ตำแหน่งดังต่อไปนี้ เป็นตำแหน่งที่ต้องเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

๗) องค์การบริหารส่วนตำบล

(๑) นายกององค์การบริหารส่วนตำบล”

๖. เรื่องการแจ้งเตือนให้ยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบ กรณีไม่ยื่นบัญชีหรือกรณียื่นมาแล้วแต่ไม่ครบถ้วน

๖.๑ กำหนดให้สำนักงานแจ้งเตือนเป็นหนังสือไปยังผู้ยื่นบัญชีก่อน

๖.๒ เมื่อหน่วยงานแต่งตั้งหรือสั่งให้เจ้าหน้าที่พ้นจากตำแหน่งกรณีตำแหน่งที่ต้องยื่นบัญชีต่อ ป.ป.ช. ต้องแจ้ง ป.ป.ช. ภายใน ๓๐ วัน

๗. เรื่องการตรวจสอบทรัพย์สิน

๗.๑ ยังคงหลักการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

๗.๒ พนักงานเจ้าหน้าที่/พนักงานไต่สวนมีอำนาจตามมาตรา ๓๔ (๑) (๒) (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพ.ศ. ๒๕๖๑

๘. เรื่องการเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑๑ บัญญัติว่าภายใต้บังคับมาตรา ๑๐๖ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป การเปิดเผยดังกล่าวให้เปิดเผยว่าผิดปกติหรือไม่

ในกรณีที่มีการเปิดเผยผลการตรวจสอบว่าไม่พบเหตุผิดปกติ การเปิดเผยเช่นนั้นไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบเพิ่มเติมในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยของความถูกต้องหรือความมีอยู่จริงขึ้นในภายหลัง

๙. เรื่องการขอข้อมูลจากหน่วยงานภายนอก

๙.๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอข้อมูลจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ตามที่จำเป็น

๙.๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐ สถาบันการเงิน หรือ บุคคลใดที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความถูกต้องหรือความมีอยู่จริงตามที่ปรากฏในรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือทรัพย์สินหรือหนี้สินอื่นใดที่ได้แจ้งไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

๑๐. เรื่องการดำเนินคดีกรณีจิตใจไม่เย็น/ปกปิด/ยื่นเท็จ

๑๐.๑ การวินิจฉัยว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ จงใจไม่เย็น/ปกปิด/ยื่นเท็จ ต้องประกอบด้วยพฤติการณ์อันควรเชื่อว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วย (มาตรา ๑๑๔)

๑๐.๒ มีการกำหนดเรื่องการแจ้งข้อกล่าวหาและระยะเวลาชี้แจงข้อกล่าวหาให้มีความชัดเจน

๑๐.๓ เขตอำนาจศาลได้กำหนดให้มีการยื่นต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

“มาตรา ๑๑๔ เมื่อปรากฏว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดจงใจไม่เย็นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้นั้นทราบ และกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้นั้นจะมาชี้แจงข้อกล่าวหา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด แล้วนำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาต่อไป

กรณีตามวรรคหนึ่ง หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ใดจงใจไม่เย็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย ทั้งนี้ ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีของบุคคลตามมาตรา ๑๐๒ (๔) ด้วย

(๒) กรณีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยกเว้นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๐๒ (๔) ให้เสนอเรื่องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อวินิจฉัย

ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคสอง ให้นำความในมาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

บทที่ ๔

กรณีศึกษาผลประโยชน์ทับซ้อน

กรณีที่ภรรยาและญาติเป็นผู้รับเหมา

กรณีผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่ได้เป็นเจ้าของกิจการเอง แต่เป็นกิจการของกลุ่มสมรส มีทั้งจดทะเบียน ไม่จดทะเบียน หรือเดิมจดทะเบียนแล้วหย่าขาดกันก่อนมาเป็นคู่สัญญาจ้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเป็นของญาติสนิท บิดา มารดา และพี่น้อง บุตร บางกรณีดูเหมือนเป็น ความตั้งใจเล็งกฎหมาย ตัวอย่างเช่น กรณีของเทศบาลตำบลเนินมะปราง จ.พิษณุโลกที่ได้รับความสนใจจากสาธารณชนมาก เพราะเกิดการลอบวางเพลิงที่ว่าการอำเภอเนินมะปราง ซึ่งตำรวจเผยว่ามาจากความขัดแย้งในเทศบาล นอกจากนี้ยังรายงานว่าจังหวัดกำลังสอบสวนหาข้อเท็จจริงการกล่าวหาว่าสมาชิกสภาเทศบาลฝ่ายค้านร้องว่าฝ่ายบริหารมีส่วนได้เสียในสัญญาจ้าง ก่อสร้างถนน คู่สัญญาเป็นพี่น้องกัน ส่วนฝ่ายบริหารก็ร้องว่าภรรยาสมาชิกเทศบาลฝ่ายค้านทำสัญญาซื้อขายน้ำมันกับเทศบาลตำบลเนินมะปราง ซึ่งกรณีนี้อยู่ระหว่างการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

กรณีจัดซื้อที่ดินของตนเอง

เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปเกี่ยวข้องกับโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ จำเป็นต้องมีการจัดซื้อที่ดินเพื่อทำโครงการ เช่น สถานที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงบำบัดน้ำเสีย ที่ดินสำหรับการกำจัดขยะ หรือสถานีน้ำประปา และพบว่าหลายครั้งไม่สามารถซื้อที่ดินตามราคาที่ได้รับงบประมาณ หรือรัฐสูญเสียเงินมากขึ้นเพราะราคาที่ดินแพงเกินความเป็นจริง และมีข่าวการทุจริต ควบคู่ไปกับการจัดซื้อที่ดินเสมอ ซึ่งสาเหตุหนึ่งของปัญหานี้มีต้นตอจากการที่ผู้บริหารมีความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม โดยหาประโยชน์ส่วนตน เก็งกำไรจากราคาที่ดิน ทั้งในรูปแบบใช้ข้อมูลภายในเป็นประโยชน์ ไปซื้อที่ดินไว้ก่อน หรืออาจเป็นในรูปแบบที่กำหนดที่ตั้งโครงการในพื้นที่ที่ตนเองมีที่ดินอยู่ เพื่อขายที่ดินของตนเองในราคาที่สูง ทั้งที่ตนเองเป็นบุคคลที่ต้องรักษาประโยชน์ของสาธารณะ

กรณีนายก อบจ.พิษณุโลกเช่ารถบริษัทตนเอง

ข้อเท็จจริงคือ นายก อบจ.พิษณุโลก ได้ทำสัญญาเช่ารถกับบริษัทพิษณุโลกยานยนต์ จำกัด ซึ่งนายก อบจ.พิษณุโลก เป็นกรรมการของบริษัทและเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัท เพื่อไปทัศนศึกษาตามโครงการสัมมนาและทัศนศึกษาดูงานของคณะผู้บริหารและข้าราชการ อบจ.พิษณุโลก ในกรณีเดิมจังหวัดพิษณุโลกวินิจฉัยว่านายก อบจ. เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา แต่ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาชี้ว่านายก อบจ. ไม่ต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะใน พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ การเข้าเป็นคู่สัญญากับ อบจ. ที่ต้องพ้นจากตำแหน่งต้องเป็นสัญญาสัมปทานเท่านั้น สัญญานายก อบจ.พิษณุโลก ทำกับบริษัทเป็นเพียงสัญญาธรรมดา แต่ในที่สุดนายก อบจ. ต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยความขัดแย้งใน อบจ. ซึ่งประเด็น “สัญญาสัมปทาน” ใน พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัดแสดงความลึกลับในกฎหมายที่กำหนดลักษณะห้ามเรื่องการเมืองมีส่วนได้ส่วนเสียที่แตกต่างกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรณีการซื้อขายน้ำมันของเทศบาลตำบลแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

เรื่องของเทศบาลตำบลแจ้ห่มเป็นกรณีที่ทำให้มีการตื่นตัวเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม เพราะจากกรณีนี้มีนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล ๒ คนพ้นจากสมาชิกภาพตามคำวินิจฉัยของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เหตุเพราะมีส่วนได้ส่วนเสียทั้งทางตรงทางอ้อมในห้างหุ้นส่วนจำกัดชัยประสิทธิ์ก่อสร้าง ซึ่งมีสัญญาซื้อขายน้ำมันเชื้อเพลิงให้กับเทศบาลตำบลแจ้ห่ม โดยสมาชิกคนหนึ่งเป็นหุ้นส่วน สมาชิกอีกคนหนึ่งเป็นสามีโดยชอบด้วยกฎหมายของหุ้นส่วนอีกคนของห้างฯ ส่วนนายกเทศมนตรีเป็นที่สวร่วมบิดามารดาของหุ้นส่วนของห้างฯ ทั้งที่ในระยะบริเวณรัศมี ๑๐ กิโลเมตรของสำนักงานเทศบาลตำบลแจ้ห่ม สถานีบริการแห่งนี้ใกล้เคียงกับสำนักงานฯ มากที่สุด สถานีอื่น ๆ อยู่ห่างไปถึง ๘ - ๑๕ ก.ม. ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก็วินิจฉัยว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียและให้พ้นสมาชิกภาพ ในกรณีนี้สมาชิกสภาทั้งสองคนได้ลาออกก่อนการวินิจฉัย ส่วนนายกเทศมนตรีมีข้อเท็จจริงว่าไม่ได้เป็นหุ้นส่วน ซึ่งแม้จะเป็นพี่น้องกับหุ้นส่วนของห้างฯ ก็ไม่ได้รับผลประโยชน์ในกิจการของห้างฯ แต่อย่างไร ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงวินิจฉัยว่ามีได้เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาซื้อขายน้ำมัน

กรณีที่สมาชิกและผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นผู้รับเหมาเองหรือเป็นหุ้นส่วน

กรณีของเทศบาลตำบลบ้านโตด จังหวัดสุโขทัย โดยเทศบาลได้ทำสัญญาว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัดศิรีมาศก่อสร้าง ให้ก่อสร้างสะพานข้ามคลองน้ำหัก ตำบลโตด จังหวัดสุโขทัย โดยมีหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างฯ เป็นผู้ลงนาม ซึ่งการก่อสร้างกำหนดแล้วเสร็จภายในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๔ ต่อมาหุ้นส่วนผู้จัดการได้ลาออกจากการเป็นหุ้นส่วนของห้างฯ และลงรับสมัครเป็นสมาชิก และได้รับเลือกเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ และได้ขอเปลี่ยนให้บิดาเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการห้างแทนตน ซึ่งในกรณีนี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยว่าถึงแม้จะลาออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการก่อนวันเลือกตั้ง แต่ก็มีฐานะเป็นหุ้นส่วนของห้างตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นและหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างได้ทำหลังจากวันที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามา จึงถือว่าเป็นคู่สัญญากับเทศบาล ซึ่งต้องถูกถอดถอนสมาชิกภาพแม้แต่เมื่อเปลี่ยนให้บิดาเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการก็ยิ่งถือว่าเป็นคู่สัญญากับเทศบาล ซึ่งมีผลประโยชน์จากบริษัท ศิรีมาศก่อสร้างอยู่ดี ซึ่งยังเป็นคู่สัญญากับเทศบาล กรณีชี้ให้เห็นถึงปัญหาทางกฎหมายโดยเฉพาะพระราชบัญญัติการเลือกตั้งเทศบาล มิได้มีข้อห้ามบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับเทศบาลลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล จึงทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการเลือกตั้งซ่อม

บรรณานุกรม

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑. (๒๕๖๑, ๒๑ กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๕๒ ก. หน้า ๑-๘๐.
- ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๐๒ (๙) พ.ศ. ๒๕๖๑. (๒๕๖๑, ๑ พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๘๗ ก. หน้า ๕๔-๕๖.
- ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งของเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๐๓ พ.ศ. ๒๕๖๑. (๒๕๖๑, ๑ พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๘๗ ก. หน้า ๕๗-๗๗.
- ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน พ.ศ. ๒๕๖๑. (๒๕๖๑, ๑ พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๘๗ ก. หน้า ๗๘-๗๙.
- ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ของผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสอันถือว่าเป็นคู่สมรส พ.ศ. ๒๕๖๑. (๒๕๖๑, ๑ พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๘๗ ก. หน้า ๓๖.
- ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๙). คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน. กรุงเทพฯ.
- สำนักกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (๒๕๕๖). คู่มือการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อมิให้ดำเนินกิจการที่ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น สป. เอกสารเรื่องความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม: กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย. (๒๕๖๑, กันยายน). คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน. กรุงเทพฯ.